EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 3.12.2025.
COM(2025) 688 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o pregovorima koje je Komisija obavila u području izvoznih kredita, u smislu Uredbe (EU) br. 1233/2011

1. Uvod

Uredbom (EU) br. 1233/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenog 2011. o primjeni određenih smjernica u području službeno podupiranih izvoznih kredita i o stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2001/76/EZ i 2001/77/EZ[1] predviđeno je u njezinu Prilogu I. da Europska komisija izvješćuje Europski parlament o pregovorima o službeno podupiranim izvoznim kreditima. Ovo izvješće sadržava glavne promjene u međunarodnim pravilima od 2024. (od 1. siječnja do 31. prosinca).

Od kasnih sedamdesetih godina 20. stoljeća, **Sporazum OECD-a o službeno podupiranim izvoznim kreditima** („Sporazum") glavni je forum za međunarodna pravila o izvoznim kreditima[2]. Osim općih pravila o transakcijama izvoznih kredita, Sporazum sadržava i „sektorske dogovore" kojima su obuhvaćena posebna pravila financiranja za određene industrijske sektore i vrste djelatnosti, uključujući Sektorski dogovor o klimatskim promjenama (CCSU), Sektorski dogovor o brodovima (SSU) i Sektorski dogovor o zrakoplovima (ASU).

2. Razvoj događaja u OECD-u tijekom izvještajnog razdoblja

Najvažniji događaji tijekom predmetnog izvještajnog razdoblja: preispitivanje članka 6. Sporazuma kako bi se zabrana projekata elektrana na ugljen proširila na sve projekte povezane s fosilnim gorivima; pokretanje rasprava o posebnim uvjetima financiranja za socijalnu infrastrukturu i za potporu zemljama u razvoju; preispitivanje razreda projekata u okviru CCSU-a; početak rasprava o izmjeni SSU-a, osobito kako bi se u obzir uzeli brodovi s nultom i niskom stopom emisija, pri čemu je prvi sastanak neformalne stručne skupine Odbora za brodogradnju održan 15. ožujka 2024. te osnivanje stručne skupine zadužene za preispitivanje popisa iz ASU-a na temelju Konvencije iz Cape Towna („stručna skupina za Konvenciju iz Cape Towna") 18. studenog 2024. U nastavku su navedeni drugi događaji vrijedni spomena.

Potpora za fosilna goriva

Nakon prijedloga koji je EU predstavio sudionicama u srpnju 2022. o reviziji članka 6. Sporazuma u cilju proširenja zabrane projekata povezanih s elektranama na ugljen na sva fosilna goriva (uključujući djelatnosti rudarenja i prijevoza termalnog ugljena, djelatnosti istraživanja, proizvodnje, prijevoza, skladištenja, rafiniranja, distribucije sirove nafte i prirodnog plina u energetskom sektoru i proizvodnju energije s nesmanjenim emisijama) i nakon novog prijedloga iz studenog 2023. s više informacija o svojem pristupu, EU je u ožujku 2024. predstavio novi prijedlog revizije članka 6. U tom se prijedlogu navodi da sudionice ne bi trebale dodjeljivati službeno podupirane izvozne kredite ili vezanu pomoć za sektor energije iz fosilnih goriva, osim u ograničenim i jasno definiranim okolnostima u skladu s ograničenjem zatopljenja na 1,5 °C i ciljevima Pariškog sporazuma.

[1] SL L 326, 8.12.2011., str. 45.

[2] Danas u Sporazumu sudjeluje 11 zemalja: Australija, Kanada, EU, Japan, Koreja, Novi Zeland, Norveška, Švicarska, Turska, Ujedinjena Kraljevina i Sjedinjene Američke Države.

Nakon drugih prijedloga i sugestija sudionica, 24. studenog 2024. predstavljen je novi zajednički prijedlog, a sudionice su pozvane da se o njemu očituju do sredine prosinca. Sudionice nisu mogle postići dogovor do kraja godine i rasprave su se nastavile u 2025.

Pravila o predujmu iz Sporazuma

Sudionice su se u prosincu 2023. dogovorile da se zahtjevi u pogledu predujma privremeno smanje s 15 % na 5 % za transakcije u zemljama iz kategorije II, a s obzirom na to da je ta fleksibilnost trebala isteći 13. prosinca 2024., otvorile su se rasprave o tome treba li se ona trajno primjenjivati i može li se usmjeriti na socijalnu infrastrukturu. U tom je kontekstu EU sastavio dokument u kojem se poziva na činjenično utemeljenu analizu potreba i ciljeva dionika Sporazuma kako bi svako donošenje odluka o potencijalnim promjenama u pravilima u pogledu predujma bilo u skladu s temeljnim načelima OECD-a, kao što su privlačenje privatnog kapitala, održive prakse kreditiranja te pošteni i jednaki uvjeti.

Na temelju rasprave sudionica zaključeno je da one trenutačno ne žele trajno primjenjivati fleksibilnost u pogledu predujma i da će ta fleksibilnost isteći 13. prosinca 2024. No sudionice su napomenule da su rasprave o smanjenju predujma i socijalnoj infrastrukturi povezane sa širim pitanjem povećanja potpore zemljama u razvoju te su se dogovorile da će nastaviti raspravljati o najboljim rješenjima za to šire pitanje.

Pitanja trgovinske pomoći

Krajem 2024. Tajništvo OECD-a predložilo je da se u Sporazum uključe zahtjevi za izvješćivanje i obveza primjene međunarodnih konkurentskih natječaja pri odobravanju kredita nevezane službene razvojne pomoći na temelju Sporazuma o službenoj razvojnoj pomoći. Sudionice su pozvale Tajništvo OECD-a da izradi nacrt teksta za sastanak u ožujku 2025.

Nadalje, pokrenute su rasprave i o reviziji metodologije iz Sporazuma za izračun razine povlastica transakcija vezane pomoći. Ta metodologija razvijena je 90-ih godina 20. stoljeća i možda će je trebati ažurirati kako bi odražavala aktualne okolnosti.

Sektorski dogovori

Sektorski dogovor o klimatskim promjenama (CCSU)

Rad na CCSU-u u 2024. bio je usmjeren na četiri skupine sektora:

- Skupina 1: sektori koje treba naknadno dopuniti (koji su bez definicija ili standarda) – razred projekta H, vrsta 4 (vodni prijevoz s niskim emisijama) i razred projekta J (proizvodnja čistih tekućih i plinovitih goriva). Sudionice su se u vezi s razredom projekata H dogovorile da će pričekati dok neformalna stručna skupina Odbora za brodogradnju ne završi sa svojim radom i potom odlučiti o daljnjim koracima za taj razred projekata. Za razred projekta J nije donesena odluka u pogledu uklanjanja mjesta koje treba dopuniti iz Priloga I. i rasprave o tome još traju,

- Skupina 2: sektori na koje se primjenjuje klauzula o vremenskom ograničenju valjanosti i koji su trebali isteći 30. lipnja 2024. – razred projekta G (proizvodnja s

niskim emisijama) i razred projekata I (minerali i rude za čistu energiju). Sudionice su se dogovorile da zadrže razrede projekata iz Sporazuma i najkasnije do 30. lipnja 2026. preispitaju međunarodne norme razvijene u međuvremenu te odluče hoće li ih uključiti u te stavke,

- Skupina 3: prijašnji sektori – razred projekta B (projekti sanacije u postrojenjima na fosilna goriva, zamjena fosilnih goriva) i razred projekta C (energetska učinkovitost). O tim se sektorima raspravljalo u kontekstu rasprava o članku 6. (kako je prethodno navedeno).

- Skupina 4: ostali sektori – razred projekta D (hvatanje, korištenje i skladištenje ugljika), razred projekta E (prijenos, distribucija i skladištenje energije) i razred projekta F (čisti vodik i amonijak); otvorena su pitanja tumačenja tih razreda projekata i započete su rasprave o mogućnosti izmjene teksta Dodatka I CCSU-u.

Sektorski dogovor o brodovima (SSU)

Prvi sastanak neformalne stručne skupine Odbora za brodogradnju održan je 15. ožujka 2024., a skupina se potom još sastala 21. lipnja 2024. i 22. studenog 2024. Raspravljalo se o definiciji brodova s nultim i niskim emisijama i utvrđivanju posebnih financijskih uvjeta za te brodove.

Kako bi se rasprave strukturirale i usmjerile, stručnjaci su bili pozvani da održe prezentacije o raznim temama, među ostalim o strategiji Međunarodne pomorske organizacije i indeksima dekarbonizacije brodarske industrije te o postojećim taksonomijama za održivo financiranje u brodarskoj industriji. Delegacije su također bile pozvane da predstave svoje prakse financiranja brodova radi boljeg razumijevanja i sistematizacije praksi agencija za kreditiranje izvoza.

Na temelju tih rasprava EU je u studenom 2024. predložio da se u SSU uključi režim komercijalne referentne kamatne stope (CIRR) iz Sporazuma jer nije bilo jasnog razloga zbog kojeg bi se režim CIRR-a za standardne transakcije na temelju Sporazuma razlikovao od onog za transakcije povezane s brodovima na temelju SSU-a.

Rasprave o dekarbonizaciji brodarske industrije i reformi CIRR-a iz SSU-a nastavljene su 2025.

Sektorski dogovor o zrakoplovima (ASU)

Na 73. sastanku održanom 18. studenog 2022. sudionice su započele rasprave o tome kako preispitati popis država koje ispunjavaju uvjete za smanjenje minimalnih premijskih stopa („popis na temelju Konvencije iz Cape Towna”) jer je taj popis upravo bio ažuriran unosom jedne nove države, a nijedna država s njega nikad nije uklonjena ni preispitana nakon dodavanja. Kao rezultat tih rasprava, na 75. sastanku sudionica ASU-a održanom 18. studenog 2024. osnovana je stručna skupina za Konvenciju iz Cape Towna koja će sudionicama pomoći u preispitivanju popisa na temelju te konvencije. Rasprave o najboljem pristupu tom preispitivanju još su u tijeku.

EU je 18. studenog 2024. sudionicama ASU-a predložio da prilagode uvjete ASU-a koji se odnose na helikoptere, osobito u pogledu prakse pružanja potpore prije početka kreditiranja. Raspravljalo se i o mogućnosti izmjena ASU-a u pogledu ugovora o održavanju, popravku i remontu te o održivom zrakoplovstvu i izvozno-kreditnim poticajima za dekarbonizaciju zrakoplovstva.

Ostale promjene

Reforma CIRR-a

Nakon prestanka objavljivanja stope LIBOR 2021., na 159. sastanku sudionica u studenom 2023. dogovoreno je da se privremena marža od 100 baznih bodova za stopu CIRR-a, koja je trebala isteći 14. srpnja 2024., produlji za godinu dana (tj. do 14. srpnja 2025.) kako bi se stigla razmotriti trajnija rješenja koja bi izvoznicima, kupcima i dionicima osigurala predvidljivost. Sudionice u 2024. nisu dale druge prijedloge i to je pitanje preneseno na dnevni red sastanka u ožujku 2025.

Pojedinačni posebni dogovori

Sudionice su 2024. predložile samo jedan pojedinačni posebni dogovor. Cilj tog pojedinačnog posebnog dogovora, koji je predložen 19. prosinca 2024. i koji su sudionice zatim prihvatile, bio je povećati potporu za lokalne troškove kako bi se pokrili troškovi premještanja gradske autoceste Yaoundé Nsimalen u Kamerunu. Stupio je na snagu 31. siječnja 2025., a prestaje važiti 30. siječnja 2027.

Komisija će o novom razvoju događaja pravodobno obavijestiti Europski parlament.